

Kulturdepartementet
Postboks 8030
0030 Oslo
postmottak@kud.dep.no

Dato: 22. mars 2019

Vår ref: GH/ÅS/40/2019

Innspill til scenekunststrategi

Norsk scenekunstbruk skal i dette innspillet fokusere på **den distribuerte formidlingsmodellen** som spesielt viktig for å fremme både kunstnerisk produksjon og formidling til publikum. Modellen er utviklet steg for steg over mange år, i samarbeid med aktører på scenekunstheltet. Den er både programmeringskompetanse og programmeringsøkonomi, og kan utvides og utvikles slik at flere av de kulturpolitiske målene kan nås.

Scenekunstbruket er den største formidleren av scenekunst for et ungt publikum, og det nasjonale kompetansesenteret for scenekunst for barn og unge. Vi er en ikke-produserende institusjon, som forvalter kvalitet og formidling. Vi sørger for at barn og ungdom, uavhengig av bosted og bakgrunn, får oppleve scenekunst av høy kvalitet, og bidrar til at det skapes scenekunst som barn og ungdom berøres av som hele mennesker.

Scenekunstbruket fremmer produksjon og formidling på scenekunstheltet gjennom flere ordninger.¹ I dette innspillet skal vi løfte frem og fokusere på **den distribuerte formidlingsmodellen**, som fører til økt produksjon og visning av scenekunst.

Dette innspillet vil i hovedsak ta for seg det første punktet i utlysningen: *Hva bidrar til å fremme produksjon og formidling*, men berører også de fire andre punktene underveis i teksten. Vi har innhentet innspill fra fylker og scenekunstnere, og noen av disse kan ettersendes i sin helhet om ønskelig. Utvalgte sitater vedlagt.

¹ Forvalter produksjonsmidler til kunstnere (Spenn), koordinerer et nettverk av arrangører i Den kulturelle skolesekken, arrangerer festivalen Showbox, bidrar med kunstnerutvikling gjennom nasjonale og internasjonale prosjekter, driver publikumsutvikling gjennom bl.a. Unge stemmer, og jobber med kompetanseheving for feltet gjennom seminarer og samarbeid med andre aktører, med mer.

Den distribuerte formidlingsmodellen fremmer produksjon og visning

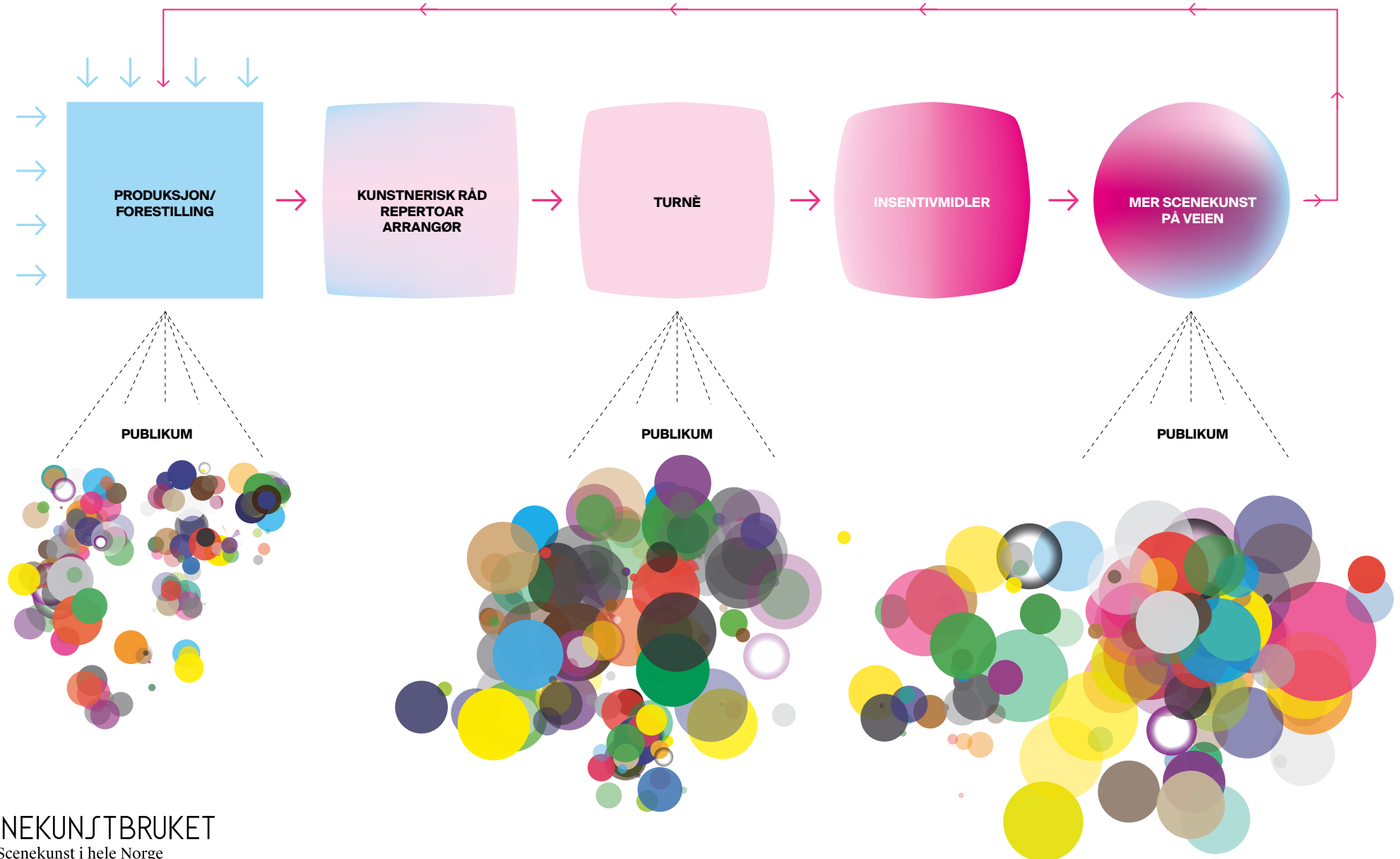
Modellen er et samarbeid mellom Scenekunstbruket, arrangører, scenekunstnere, institusjonsteatre og andre aktører. Disse utgjør til sammen et distribuert nettverk, som hele modellen bygger på. Alle er like viktige, det er ingen sentrum og periferi eller forskjell på institusjoner og det frie feltet. Det som styrer er kvalitet, samarbeid, kompetanse, og hvordan dette blir delt aktørene imellom. Denne modellen vokser frem og utvikler seg nedenfra og opp. Siden modellen er levende og i stor grad eksisterer ute i feltet, er den fleksibel og gir rom for at kunsten kan være i utvikling og møte nye publikumsgrupper, nye kunstsjangre og ny tid.

Nettverk kan være et negativt ladet ord, der det signaliseres at noen er utenfor og noen er innenfor. *Distribuert nettverk* betyr imidlertid samarbeid, der alle aktører er like viktige, og der nye enkelt kan komme til. Scenekunstbruket er en ikke-produserende institusjon som forvalter nettverket, og arbeider for å holde dørene åpne, slik at aktørene er likestilte og modellen forblir demokratisk.

En viktig del av modellen er kretsløpet som gir økt produksjon, visning og publikum. På neste side illustrerer vi kretsløpet som består av produksjon, kvalitetsvurdering og opptak i repertoaret, rådgivning og utregning av grunnpriser, rammeavtale, arrangørens programmering, turné, samarbeid, økonomiske insentivmidler til arrangørene – og mer god scenekunst på veien og kunstmøter for publikum.

Se illustrasjon neste side.

Kretsløp for økt publikum



Insentiv for å velge kvalitet

Insentivmidlene er en viktig del av kretsløpet, og et av de viktigste verktøyene våre for å bidra til at flere barn og ungdom får oppleve scenekunst av høy kvalitet. Insentivmidlene er isolert sett en refusjon fra Scenekunstbruket til fylkene/arrangørene, der vi refunderer en del av beløpet som fylket har brukt på scenekunst fra vårt repertoar det siste året. Et viktig premiss er at denne refusjonen skal gå til programmering av mer profesjonell scenekunst.

Sunn kunstnerøkonomi

Et annet viktig premiss for at arrangørene skal få refusjon på kostnadene, er at de forplikter seg til å benytte grunnprisene Scenekunstbruket regner ut på vegne av kompaniet, og forholde seg til rammeavtalen som er gjort mellom Scenekunstbruket, Norsk skuespillerforbund, Norske dansekunstnere og fylkene – og i samarbeid med Creo. Scenekunstbrukets prisutregninger dekker inn både administrasjonskostnader og eventuelle underskudd for produksjonen gjennom et dekningsbidrag. Dette bidrar til sunn kunstnerøkonomi.

Gjennom prisutregningene får kunstneren forutsigbar inntekt, og arrangøren forutsigbarhet i kostnader. Dette gir stabilitet i begge ledd.

Mindre byråkrati

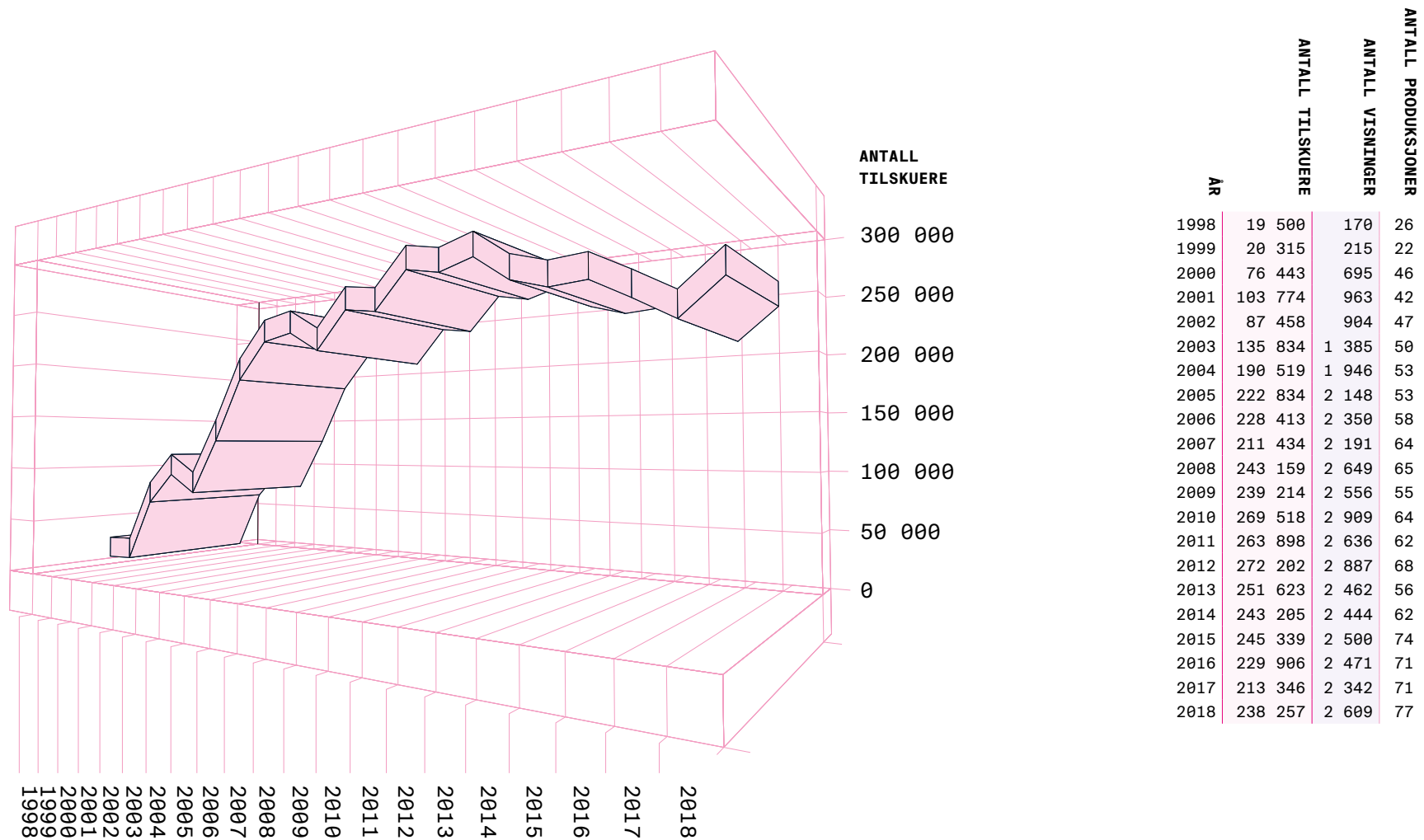
En annen viktig fordel med denne modellen er at den bidrar til mindre byråkrati hos arrangørene, og hos kunstnerne. Scenekunstbrukets administrasjon og kunstnerisk råd gjør arbeid som andre deler av feltet slipper, dette er effektivt organisert og god ressursutnyttelse.

Vi ser at insentivmidlene helt konkret øker kunstproduksjonens tilgjengelighet og levetid, der kvalitet og gode arbeidsvilkår belønnes. Ordningen bidrar helt konkret til økt publikum, til at flere barn og ungdom får oppleve god scenekunst.

20 år og fremveksten av den distribuerte formidlingsmodellen

Utviklingen av publikumstill, produksjoner og visninger er tydelig når vi ser utviklingen fra 1998 og frem til i dag (se illustrasjon neste side). De siste 10 årene har antallet publikum og visninger holdt et stabilt nivå. Tallene viser antall publikum som har sett forestillinger i Scenekunstbrukets repertoar. Se illustrasjon neste side.

Scenekunstbrukets publikum 1998–2018



Mulighetene:

Vi ser for oss en utvikling av den distribuerte formidlingsmodellen. Den ser produksjon og visning i sammenheng og er en god landsdekkende infrastruktur som muliggjør et langt større volum. Noen eksempler:

Kulturhus

Vi er i dialog med Norske kulturhus om en pilot som skal koble den distribuerte formidlingsmodellen med kulturhusene. Det uutnyttede potensialet i kulturhusene og deres infrastruktur passer godt med modellen. Der nettverket gir programmeringskompetanse som kan bidra til at flere kulturhus får programmere scenekunst, for alle målgrupper og av god kvalitet, gir insentivmidlene god programmeringsøkonomi. Man slipper også å etablere nye ressurskrevende og kostnadsdrivende administrasjoner eller institusjoner. I arbeidet kan det utvikles gode relasjoner mellom arrangør og kunstmiljø, øke kompetansen om scenekunst som sammen bygger opp lokal publikumsinteresse.

Scenekunstinstitusjoner

Scenekunstbrukets formidlingsnettverk benyttes allerede i økende grad av bl.a. regionteatrene. Hvis et fylke henter inn en forestilling fra et regionteater utenfor teatrets egen region, trår insentivordningen i kraft og fylket mottar refusjon, såfremt forestillingen er i vårt repertoar. Dette er en god utvikling; arrangørene ønsker et bredest mulig tilbud, institusjonenes produksjoner får et lengre liv og større publikum. Det er god ressursutnyttelse og bidrar til mangfold.

Barnehager

Et annet eksempel hvor denne infrastrukturen ligger klar til bruk, vil være en fremtidig landsdekkende formidlingsordning for barnehager. Det er det per i dag ingen nasjonal ordning som sikrer at barnehagebarn får tilgang til kunst- og kulturopplevelser. Her kan den distribuerte formidlingsmodellen utvikles til å styrke mottakerapparatet, arrangørleddet og gi flere arbeidsplasser for kunstnere.

Regionreformen

I regionreformen blir nasjonale fellesløsninger og aktører som sitter på en samlet kompetanse om scenekunstheltet viktig. I omorganiseringsprosessen fungerer den distribuerte formidlingsmodellen godt og kan enkelt utvides uten store administrative endringer. Modellen lever ute i feltet, gjennom et distribuert nettverk og ikke i et stort byråkrati. Den sikrer også at opparbeidet nasjonal, regional og lokal kompetanse ikke går tapt.

Avslutning

Vi mener at den distribuerte formidlingsmodellen er en effektiv modell som kan ivareta noen av utfordringene på scenekunstheltet, og er et godt verktøy for å nå mange av de kulturpolitiske målene. Den er ikke løsningen på alle strukturelle utfordringer på feltet, men er demokratisk, ubyråkratisk og transparent, og ivaretar maktspredning. Den gir muligheter for kunstnerisk utvikling i møte med nye publikum og ny tid, og sørger for at flere får oppleve profesjonell scenekunst av god kvalitet.

Vennlig hilsen
Norsk scenekunstbruk



Ådne Sekkelsten
daglig leder



Gabrielle Haga
faglig rådgiver

Vedlegg:

- Sitater fra scenekunstnere og fylker innhentet ifm. med innspillarbeidet

Sitater²

Et svært viktig prinsipp for utvikling av DKS og scenekunsten er det demokratiske perspektivet. Det er avgjørende at det legges til rette for at mange stemmer kan få bli hørt. Mye makt hos få personer er uheldig. Dette prinsippet bør gjelde uansett om det er i produserende institusjoner, i DKS-fagmiljøet eller hos skoleeier. (...)

Østfold kulturutvikling

I tillegg (trenger vi) en faglig ransakelse av hvilke historier som oppfattes som universelle og allmenngyldige.

Marina Popovic, scenekunstner

Fagprodusentene i DKS har god kompetanse på - og lang erfaring med - hva som skal til for at kunstformidling skal fungere i skolen. I samarbeid med scenekunstnere som selv har ansvar for å utvikle det kunstneriske, er vi i stand til å øke tilfanget av produksjoner som potensielt kan nå svært mange barn og unge.

Turnéorganisasjonen Hedmark

Om 5-10 år: Solid kompetanse på scenekunst i de i nye fylka (fagutval, regionsteater, festivalar, høgskular m.fl.. Tett kontakt mellom fylka og eit sentralt fagmiljø ala Norsk scenekunstbruk. Meir bruk av scenekunst. DKS-turnear brukt for andre institusjonar, på kveldstid mm

DKS Sogn og Fjordane

Det eksisterer i dag i liten grad et «marked» for fri scenekunst utenfor institusjonsteatret og regionteatre. Jeg ønsker meg et «marked» der scenekunstnere kan leve av å «selge» sin kunst og leve av billettinntektene. Det krever imidlertid et svært høyt antall solgte billetter. Jeg blir gjerne med på reisen, men slik ting ser ut i dag er dette en lang reise.

Jarl Flaaten Bjørk, scenekunstner

Om 5-10 år håper vi at det produseres like mye god scenekunst som i dag, men at ordningene for å få distribuert kunsten rundt i landet og ut til folket er forsterket og at de derfor kan nå et enda større publikum enn i dag. Alt for mange forestillinger spilles for et alt for lite publikum.

DKS Nordland

² Innspill fra fylkene er innhentet i et samarbeid mellom Kulturtanken og Scenekunstbruket.